

ANGLEŠKE BESEDE IZ STRELSKIH JARKOV

Ali ste vedeli, da na leto pride v angleški slovar v povprečju 1000 novih besed? Večina navadno izraža trenutne svetovne razmere, novosti in razvoj. Za primer si pogledajmo nekaj novih skovank, ki so prišle v angleško-angleški slovar Oxford leta 2015:

- *Brexit* – nanašajoč se na možen izstop (*exit*) Velike Britanije (*Britain*) iz Evropske unije;
- *Grexit* – nanašajoč se na morebiten izstop (*exit*) Grčije (*Greece*) iz evrskega območja;
- *deradicalisation* – dejanje ali proces, pri katerem se nekoga pripravi do tega, da sprejme zmernejša politična ali socialna prepričanja;
- *spear phishing* – pošiljanje elektronskih sporočil določeni skupini ljudi z namenom kraje osebnih podatkov;
- *Mx* – kratica, ki jo lahko uporabimo namesto *Mr* (gospod) ali *Ms* (gospa), ko se ne želimo izreči o svojem spolu;
- *pocket dial* – nehote klicati (*dial*) nekoga z mobilnega telefona, medtem ko je telefon v žepu (*pocket*);
- *hangry* – nejevoljen, jezen (*angry*) zaradi lakote (*hungry*) itn.

Mogoče bodo za nas bolj zanimive besede, ki so se prvotno začele uporabljati v strelskih jarkih med prvo svetovno vojno in so pozneje postale del vsakdanjega angleškega izrazoslovja. Zgodovinarji so preučili veliko pisnih virov iz obdobja vojne in ugotovili, da je zelo veliko besed iz narečij, slenga in drugih jezikov (predvsem nemščine in francoščine) po vojni postalo del vsakdanjika. Ta čas je bil s stališča jezika ploden, saj so bili vojaki zbrani z vseh koncev in zelo ustvarjalni pri njegovi rabi, ker so morali opisovati nove stvari ter okoliščine, v katerih so se znašli. Po vojni so se vrnil vsak na svoj dom in s seboj prenesli tudi nove besede oziroma skovanke.

Dobro poznamo besedo *deadline*, ki naj bi izvirala iz ameriške državljanske vojne, ko so imeli jetnike nastanjene v začasnih zaporih. Na določenem kraju okrog zapora so vojaki narisali črto (*line*), čez katero jetniki niso smeli, sicer bi jih takoj ustrelili (*dead*). Iz tega časa izvira tudi izraz za zalizce, ki naj bi krasili obraz ameriškega generala Ambrosa

Burnsida. V začetku imenovane *burnsides* so se pozneje spremenile v *sideburns*, po eni razlagi zato, ker potekajo po straneh obraza (*side*), po drugi pa zato, ker naj bi ta general večkrat naredil kakšno stvar narobe in so v šali obrnili tudi njegov priimek.

Iz strelskih jarkov izvira beseda *trenchcoat* – dežni plašč oziroma trenčkot, ki je iz dveh besed, in sicer strelski jarek (*trench*) ter plašč (*coat*). Od tu naj bi prišel tudi izraz *duckboard* – deska za prehod čez mlako (*duck* – raca, *board* – deska). Če se počutimo *lousy*, se počutimo slabo, obupno. Izraz naj bi se nanašal na uši (*louse*), ki so bile pogosta nadloga v tistih časih, in le domnevamo lahko, da so ljudi zares spravljale v obup. Besedo *snapshot* prevajamo kot posnetek, narejen brez profesionalne fotografske opreme, svoj izvor pa naj bi imela v besedah *snap* (hiter) in *shot* (strel). Iz letalstva naj bi se razvila zveza *blind spot* (mrtvi kot), danes uporabljena tudi v smislu šibke točke.

Veliko besed je v tem času v angleščino prišlo tudi iz drugih jezikov. Po vojni je besedo za spominek (*keepsake*) zamenjala francoska različica *souvenir*. Iz nemščine je angleščina prevzela besedo *strafe* (kaznovati), ki zdaj pomeni strelski napad z nizkoletečimi letali, in besedo *ersatz* (nadomestek), ki se uporablja, ko je govor o cenenem nadomestku. Naj končam s frazo *with flying colours*. Če nekaj opravimo *with flying colours*, pomeni, da smo stvar opravili z odliko. Beseda *colours* se v tem primeru ne nanaša na barve, temveč na drugi izraz za pomorske zastave, za katere so veljala zelo stroga pravila izobešanja. Ladja je spustila svoje zastave takrat, ko je srečala ladjo višjega razreda ali ko je priznala poraz v bitki. V nasprotnem primeru, torej ob zmagi, so bile zastave izobešene (*flying*).

Upam, da vam je članek vzbudil kanček zanimanja za dejstvo, kako se jezik spreminja, oblikuje in razvija, ter kaj vse lahko nanj vpliva, čeprav na primer taka grozota, kot je vojna. *Every cloud has a silver lining* ali v vsaki slabi stvari je nekaj dobrega, kajne? ■

Tanja Debevc, Šola za tuje jezike